

Інфляція (CPI) у жовтні

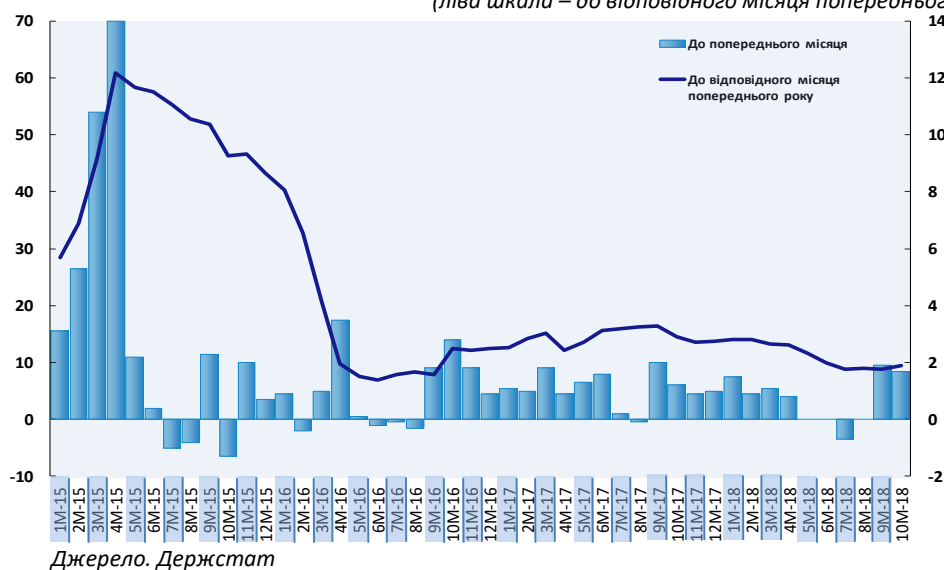
Як і прогнозувалося, у жовтні через сезонний чинник у формуванні цін на споживчому ринку **інфляція становила 1,7 %** (у розрахунку до попереднього місяця), з початку 2018 року (до грудня 2017 року) ціни зросли на 7,4 % (торік за цей же період – на 11,5 %). Крім сезонності жовтнєве зростання цін також було обумовлено адміністративним впливом від підвищення мінімальних цін на окремі види алкогольних напоїв та зовнішнім чинником, пов'язаним із зростанням цін на нафту на світовому ринку. В цілому, поточна цінова динаміка знаходиться повністю у прогнозованому тренді й відповідає загальній тенденції позитивного розвитку економіки.

Небазова інфляція через збільшення вартості палива та мастил, алкогольних напоїв і продовольчих товарів, що зазнають сезонних коливань (сирих або з низьким ступенем промислової обробки) за розрахунками Мінекономрозвитку **прискорилося до 2,3 %** (внесок до загальної інфляції – 0,9 відсоткового пункту (далі – в. п.) порівняно з 1,9 % у вересні. **Разом з тим базова інфляція уповільнилася до 1,3 % у жовтні** (внесок – 0,8 в. п.) порівняно з 1,9 % у вересні. Зростання цін у жовтні пов'язано з подорожчанням послуг та товарів, що імпортуються (у зв'язку із певним посиленням імпортозалежності, вагомих вплив на ринок мала попередня девальвація гривні).

Ціни виробників промислової продукції у жовтні підвищились на 0,3 %, що супроводжувалось, з однієї сторони, зростанням цін у добувній (на 2,7 %, внесок – 0,4 в. п.) та переробній промисловості (на 1,1 %, внесок – 0,7 в. п.), з іншої сторони, зниженням цін у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (на 2,9 %, внесок – «мінус» 0,8 в. п.). З початку року ціни виробників підвищились на 12,7 % (торік за цей же період – на 12,6 %).

До кінця 2018 року очікується збереження прогнозного тренду інфляції на фоні: послаблення ефекту сезонної дефляції на плодоовочеву продукцію, підвищення вартості окремих послуг ЖКГ, високої волатильності цін на світових торговельних майданчиках, пошвавлення економічної активності та під впливом помірної девальвації гривні наприкінці року.

Рис. 1. Темпи приросту (падіння) споживчих цін, %
(права шкала – до попереднього місяця),
(ліва шкала – до відповідного місяця попереднього року)

Джерело. Держстат

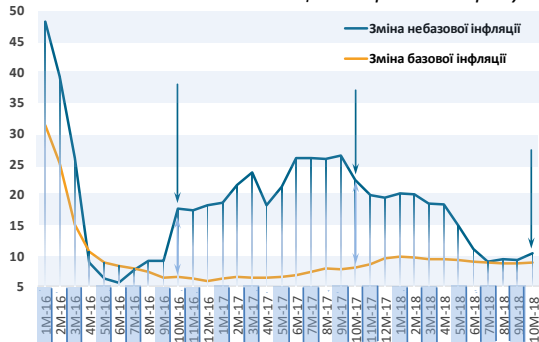
У жовтні споживча інфляція становила 1,7 % (у розрахунку до попереднього місяця), з початку 2018 року (у розрахунку до грудня 2017 року) – 7,4 % (за цей же період торік – 11,5 %). У річному вимірі у жовтні зростання цін (зміна цін до відповідного місяця попереднього року) становило 9,5 % (14,6 % за цей же період торік та 8,9 %

«інфляція у жовтні становила 1,7% (1,9% - у вересні)»

«відбувається уповільнення темпів зростання як середньорічного рівня інфляції у січні-жовтні 2018 року до 11,2 % (за цей же період торік – 14,6 %), так і інфляції у річному вимірі до 9,5 % у жовтні 2018 року (за цей же період торік – 14,6 %)»

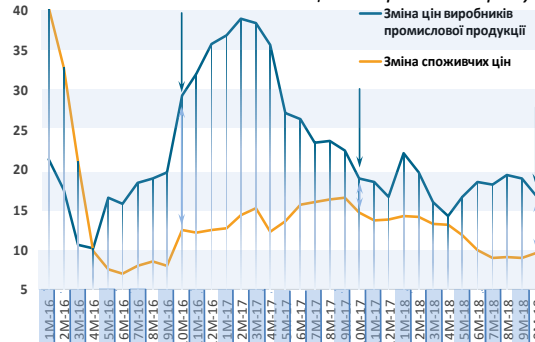
у вересні 2018 року). У середньорічному розрахунку упродовж січня-жовтня зростання цін (зміна цін до відповідного періоду попереднього року) становило 11,2 % (14,6 % за цей же період торік та 11,4 % за січень-вересень 2018 року). Цьогорічне послаблення інфляційної активності є результатом поступового зниження впливу немонетарної складової інфляції. Поряд з тим, вплив базової інфляції (монетарного фактору), незважаючи на жорстку монетарну політику, був, навпаки, вищим за минулорічний.

Рис. 2. Динаміка базової і небазової інфляції упродовж 2016 - жовтня 2018 року, у % до відповідного місяця попереднього року

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку

Рис. 3. Динаміка цінових показників упродовж 2016 - жовтня 2018 року, у % до відповідного місяця попереднього року

Джерело. Держстат

«послаблення інфляційної активності є результатом зниження впливу немонетарної складової інфляції»

В цілому за розрахунками Мінекономрозвитку небазова інфляція у річному вимірі у жовтні 2018 року становила 10,4 % (22,3 % у жовтні 2017 року та 9,2 % у вересні 2018 року), середньорічний індекс у січні-жовтні 2018 року – 13,9 % (23 % у січні-жовтні 2017 року та 14,3 % у січні-вересні 2018 року).

Базова інфляція збільшувалась меншими темпами, ніж небазова, та у річному вимірі у жовтні становила 8,8 % (8,1 % у жовтні 2017 року), середньорічний індекс у січні-жовтні 2018 року становив 9,1 % (7 % у січні-жовтні 2017 року та 9,2 % у січні-вересні 2018 року).

Меншими, за минулорічні, темпами зростала інфляція у промисловості (PPI) як у річному розрахунку – на 16,6 % у жовтні 2018 року порівняно з 18,8 % за цей же період торік (на 18,9 % у вересні 2018 року), так і у середньорічному розрахунку – на 17,9 % у січні-жовтні 2018 року порівняно з 28,6 % за цей же період торік (на 18 % у січні-вересні 2018 року), що є підтвердженням сталості стриманої цінової динаміки.

Рис. 4. Структура внесків зміни цін за основними товарами та послугами до загального ІСЦ у жовтні 2018 р., у в. п.

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку

немонетарні чинники (зростання собівартості виробництва, витрат на оплату праці та інше) за розрахунками Мінекономрозвитку у жовтні прискорилося до 2,3 % (внесок – 0,9 в. п.) порівняно з 1,9 % у вересні, з початку року – на 8,1 % (за цей же період торік – на 16,9 %).

З точки зору структурних чинників головною причиною інфляції у жовтні цього року була сезонність у формуванні цін на продовольчі товари переважно сирі або з низьким ступенем промислової обробки. Крім того, значний вплив мало зростання цін на світовому ринку нафти та підвищення мінімальних цін на окремі види алкогольних напоїв. І, як наслідок, небазова інфляція, яка найбільш повно відображає

Разом з тим базова інфляція (сформована монетарними чинниками) у жовтні, навпаки, уповільнилася до 1,3 % (внесок – 0,8 в. п.) порівняно з 1,9 % у вересні, з початку року підвищилась на 6,9 % (за цей же період торік – на 7,5 %). Зростання цін у жовтні пов'язано з подорожчанням послуг та товарів, що імпортуються (у зв'язку із певним посиленням імпортозалежності, вагомих вплив на ринок мала попередня девальвація гривні), тобто реалізації ефекту переносу девальвації гривні на ціни як на продовольчому (продукти харчування з високим ступенем промислової обробки), так і непродовольчому ринку.

«у жовтні відбувалася реалізація ефекту переносу девальвації гривні на ціни»

Табл. 1. Темпи зниження/приросту ІСЦ за розділами товарів та послуг

	Жовтень 2017 р., % до попереднього місяця	Жовтень 2018 р., % до попереднього місяця	Внески у зміну ІСЦ, в. п. за жовтень 2018 р.	Питома вага у споживчому наборі, %
Усі товари та послуги	1,2	1,7	-	100
Зміна базового ІСЦ	1,2	1,3	0,8	58,9
Зміна небазового ІСЦ	1,2	2,3	0,9	41,1
Зростання цін				
Зв'язок	0,8	3,3	0,1	3,1
Транспорт	2,4	3,1	0,4	11,8
Одяг і взуття	2,4	2,6	0,1	5,6
Алкогольні напої, тютюнові вироби	1,3	2,3	0,2	8,3
Ресторани та готелі	1,9	2,3	0,1	2,5
Продукти харчування та безалкогольні напої	1,1	1,4	0,6	42,6
Охорона здоров'я	1,0	0,9	0,1	6,7
Відпочинок і культура	0,7	0,8	0,0	3,3
Різні товари та послуги	0,2	0,8	0,0	3,8
Предмети домашнього вжитку, побутова техніка та поточне утримання житла	0,3	0,7	0,0	4,6
Житло, вода, електроенергія, газ та інші види палива	0,5	0,6	0,0	6,1
Освіта	0,2	0,1	0,0	1,5

Джерело. Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку

Примітка. За рахунок округлень, які виникали у зв'язку з електронною обробкою інформації, сума внесків за розділами товарів і послуг може не дорівнювати підсумку

Основними інфляційними чинниками у жовтні були:

Внутрішні:

- **сезонні:**

подорожчання окремих видів продовольчої продукції, зокрема: овочів – на 8,8 %, молока - на 3,6 %, сиру - на 1,7 %, масла – на 1,4 % та яєць – на 2,7 %; **зростання цін на одяг і взуття** на 2,6 %, внесок до загальної споживчої інфляції становив 0,1 в. п. (середнє жовтнєве подорожчання одягу і взуття упродовж 2016 – 2017 років за розрахунками Мінекономрозвитку становить 2,4 %);

- **монетарні:**

лаговий вплив від посилення девальваційних процесів на вітчизняному валютному ринку – незважаючи на відновлення ревальвації гривні у жовтні (в середньому за жовтень курс гривні по відношенню до долара США підвищився на 0,2 %) залишається відчутним вплив від попередньої девальвації (упродовж травня-вересня гривня до долара США знецінилася на 7,9 %);

продовження тенденції щодо перевищення обсягів продажу іноземної валюти населенням над її купівлею (нетто-продаж готівкової іноземної валюти українцями за 10 місяців 2018 року становив 1 681,1 млн дол. США (в еквіваленті)), що додатково збільшувало пропозицію гривні на споживчому ринку з урахуванням тенденції щодо зростання обсягів переказів фізичних осіб із-за кордону (122,4 млрд грн упродовж 9 місяців 2018 року порівняно з 107,6 млрд грн упродовж 9 місяців 2017 року);

- **економічні** – триваюче збільшення сукупних витрат у виробництві сільськогосподарської продукції, зокрема упродовж січня-вересня 2018 року порівняно з відповідним періодом 2017 року витрати у виробництві сільськогосподарської продукції зросли на 14,6 % (індекс цін на матеріально-технічні ресурси промислового походження, що споживаються сільським господарством, за цей же час підвищився на 16,6 %);
- **адміністративні** – підвищення розміру мінімальних оптово-відпускних і роздрібних цін на окремі види алкогольних напоїв.

Довідково. З 02.10.2018 набрала чинність постанова Кабінету Міністрів України від 05.09.2018 № 748 «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2008 р. № 957», якою здійснено коригування мінімальних цін на окремі види алкогольних напоїв. Зокрема, залежно від коду виробів підвищено ціну: на горілку та лікєро-горілчані вироби на 12,4 - 19,6 %; віскі, ром та джін на 12 %; коньяк (бренді) на 6,6 - 9,5 %, вина на 4,5 - 13,5 %. Так, мінімальну роздрібну ціну за пляшку горілки 0,5 літра вмістом спирту 40 % підвищено з 79,55 грн до 89,40 грн, або на 12,4 %.

Зовнішні:

підвищення цін на світовому ринку нафти (за даними Світового банку у жовтні 2018 року середня ціна на нафту марки Brent становила 80,5 долара США/барель, що на 2 % вище ніж у вересні цього року та на 39,7 % ніж у жовтні 2017 року);

зростання світових цін на зернові (за даними ФАО у жовтні порівняно з жовтнем попереднього року Індекс цін на зернові збільшився на 8,9 %).

«підвищення цін на світовому ринку нафти стимулювало зростання внутрішніх цін»

Стримуючими чинниками у жовтні були:

- **сезонні:**
розширення пропозиції на ринку сільськогосподарської продукції, особливо плодоягідних культур, що сприяло зниженню цін на фрукти на 4,6 % (середнє здешевлення фруктів у жовтні упродовж 2016 - 2017 років за розрахунками Мінекономрозвитку становить 4,2 %). Додатковим стримуючим чинником було збільшення обсягу виробництва плодоягідної продукції порівняно з попереднім роком;

Станом на 01.11.2018 обсяг виробництва плодових та ягідних культур більший за минулорічний на 23,8 % та 10,2 % відповідно, винограду – на 22,4 %.

достатність пропозиції цукру, що, відповідно, обумовило його здешевлення на 2,3 %;

Довідково. За даними НАЦУ «Укрцукор» станом на 14.11.2018 вітчизняні цукровари виготовили 1,2 млн т цукру та здійснили переробку 9,2 млн т цукрових буряків.

Крім того, поштовхом для зниження внутрішніх споживчих цін на цукор стало зниження середніх цін реалізації на буряк цукровий фабричний (за січень-жовтень на 10,4 % порівняно з цим же періодом 2017 року або до 766,1 грн/т (без ПДВ, дотацій, транспортних, експедиційних та накладних витрат)).

- **економічні** – **розширення пропозиції за рахунок імпорту**, що впливало на формування нового рівня цін на продукти харчування;

Довідково. За попередніми даними ДФС упродовж 10 місяців 2018 року порівняно з цим же періодом 2017 року обсяг імпорту свиней, живих (гр. 103) збільшився в 3,6 раза; свинини (гр. 203) – в 5,7 раза; помідорів (гр. 702) – в 1,7 раза; огірків і корнішонів (гр. 707) – в 1,5 раза; сирів (гр. 406) – на 38,5 %; цитрусових (гр. 805) – на 37,2 %.

- **фінансові і монетарні:**

збереження тенденції до формування профіциту зведеного бюджету – 14,5 млрд грн упродовж 9 місяців 2018 року;

монетарна політика, що в цілому, впливала в напрямку обмеження сукупного попиту (зокрема, підвищено облікову ставку з 17,5 % у липні до 18 % у вересні).

Примітка. У жовтні 2018 року порівняно з попереднім місяцем ціни виробників промислової продукції підвищились на 0,3 % (на 1,2 % у вересні), з початку року ціни виробників підвищились на 12,7 % (торік за цей же період – на 12,6 %). У річному розрахунку (до відповідного місяця 2017 року) у жовтні порівняно з жовтнем 2017 року зростання цін продовжило уповільнюватися до 16,6 % з 18,9 % у вересні (у жовтні 2017 року ціни підвищились на 18,8 %), у середньорічному розрахунку (порівняно з відповідним періодом 2017 року) упродовж січня-жовтня 2018 року темп зростання цін становив 17,9 % порівняно з 28,6 % у січні-жовтні 2017 року (18 % у січні-вересні 2018 року). Зростання цін у жовтні супроводжувалось, з однієї сторони, зростанням цін у добувній (на 2,7 %, внесок – 0,4 в. п.) та переробній промисловості (на 1,1 %, внесок – 0,7 в. п.), з іншої сторони, зниженням цін у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (на 2,9 %, внесок – «мінус» 0,8 в. п.). Найбільший внесок до зростання цін у переробній промисловості сформовано збільшенням вартості виробництва у харчовій промисловості на 1,2 % (внесок – 0,2 в. п.) та металургії – на 1 % (внесок – 0,2 в. п.).

Очікування. До кінця 2018 року варто очікувати збереження прогнозного тренду інфляції (у річному вимірі) на фоні: послаблення ефекту сезонної дефляції на плодоовочеву продукцію, підвищення вартості окремих послуг ЖКГ (у т. ч. і подорожчання природного газу для потреб населення), високої волатильності цін на світових торговельних майданчиках (зокрема, на ринку нафти та агропродукції), поживлення економічної активності та під впливом помірної девальвації гривні наприкінці року.

«у подальшому очікується збереження помірної інфляційної динаміки»

Ризики: суттєве прискорення девальвації (на фоні необхідності виконання боргових зобов'язань), що формує невпевненість суб'єктів господарювання і є небезпечним для внутрішнього ринку, зростання витрат виробництва (з урахуванням понад прогнозованого подорожчання сировинних/проміжних товарів, впливу зовнішнього фактору, високої вартості кредитування) та їх прискорене перенесення на споживчі ціни.